การศึกษาการสร้างคำภาษาถิ่นเหนือในนวนิยาย เรื่อง กลิ่นกาสะลอง ของ เนียรปาตี

Study on the Word Formation of the Northern Thai Dialect in the Novel “Klin Kasalong” by Niarapati

กนกวรรณ สอนนิล[1] / ชญาพัฒน์ มุ้งกุลณา[2] / สุภาพร คงศิริรัตน์[3]

Kanokwan Sonnin[1] / Chayapat Mungkulna[2] / Supaporn Kongsirirat[3]

[1,2,3] สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก 65000, ประเทศไทย

[1,2,3] Department of Thai, Faculty of Humanities, Naresuan University, Phitsanulok, 65000, Thailand

Email: kanokwanso63@nu.ac.th ; chayapatm63@nu.ac.th ; supapornk7@yahoo.com

Received: January 11, 2024
Revised: March 7, 2024
Accepted: March 27, 2024

Abstract

This research article aimed to investigate the methods employed in formatting Northern Thai Dialect found in the novel “ Klin Kasalong “ by Niarapati. The results of the study revealed three distinct approaches to Northern Thai Dialect formation, identified from a total of 228 newly created words. These methods were categorized as compound words, comprising 95 words, accounting for 41.67%; Synonymous compound words, totaling 94 words, representing 41.23%; and reduplicated words, amounting to 39 words, making up 17.10%. The words used in the formation range from 2 to 6 words depending on the author’s methodology and type.

Key words: Word formation, Northern Thai Dialect, Novel, “ Klin Kasalong,” Niarapati

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสร้างคำภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง กลิ่นกาสะลอง ของ เนียรปาตี ผลการศึกษา พบคำการสร้างคำภาษาถิ่นเหนือ 3 วิธีจากจำนวนคำที่สร้างใหม่ 228 คำ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คำประสม จำนวน 95 คำ คิดเป็นร้อยละ 41.67 คำซ้อน จำนวน 94 คำ คิดเป็นร้อยละ 41.23 และ คำซ้ำจำนวน 39 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.10 โดยหน่วยคำที่นำมาประกอบนั้น อาจมีตั้งแต่ 2 หน่วยคำจนถึง 6 หน่วยคำขึ้นอยู่กับวิธีการสร้างคำของแต่ละชนิด

คำสำคัญ: การสร้างคำ, ภาษาถิ่นเหนือ, นวนิยาย กลิ่นกาสะลอง

บทนำ

ภาษาถิ่น เป็นภาษาย่อยของภาษาที่คนส่วนใหญ่พูดกันในแต่ละประเทศหรือในแต่ละท้องถิ่น บางทีเรียกว่า “ภาษาท้องถิ่น” อาจหมายถึงภาษาที่พูดแตกต่างกันออกไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เจ้าของภาษาถิ่นนั้น ๆ ตั้งหลักแหล่งอยู่และสามารถสื่อสารกันได้โดยใช้ภาษาถิ่นของตน เพราะมีลักษณะด้านเสียง คำศัพท์ และประโยคที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับ Pankhueankhat (1988, pp. 27-28) ได้กล่าวว่า ภาษาถิ่นสะท้อนถึงเจ้าของภาษาว่ามีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติอย่างใกล้ชิดกันมาแต่ดั้งเดิม แม้จะอยู่คนละท้องถิ่นหรือคนละประเทศก็สามารถที่จะสื่อสารกันได้

ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นสาขาหนึ่งของภาษาตระกูลไท นิยมใช้พูดกันในชีวิตประจำวันในท้องถิ่น 8 จังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน โดยผู้คนใน 8 จังหวัดดังกล่าวเรียกภาษาของตนว่า “คำเมือง” หรือออกเสียงตามภาษาไทยถิ่นเหนือว่า “กำเมือง” ซึ่งภาษาไทยถิ่นเหนือนี้มีประเภทของคำเช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐาน ได้แก่ คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ (Junsawang & Chaikiattitham, 2023 p. 80)

ปัจจุบันผู้คนเริ่มหันมาสนใจภาษาถิ่นมากขึ้น นอกจากจะศึกษาภาษาถิ่นในชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีการศึกษาภาษาถิ่นในนวนิยายด้วย โดยเฉพาะนวนิยายที่มีเนื้อหา ฉาก หรือตัวละครเกิดขึ้นในท้องถิ่น นวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** มีการดำเนินเรื่องใช้ตัวละครและฉากอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่จึงมีบทสนทนาที่เป็นภาษาถิ่นเหนือ นวนิยายเรื่องนี้ได้รับความนิยมมาก มีการตีพิมพ์ถึง 4 ครั้ง (Sriprasert, 2018) นอกจากนี้ยังนำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์และได้รับความนิยมจากผู้ชมเป็นอย่างมาก “...ทำให้คนไทยหันมาสนใจภาษาถิ่นเหนือ เครื่องแต่งกายชาวเหนือ มีการสั่งจองผ้าซิ่นผ้าทอเพิ่มมากขึ้น” (Boondham, 2019, August 25) สิ่งที่น่าสนใจคือ มีการนำภาษาถิ่นมาใช้ในบทสนทนาของตัวละครและมีการสร้างคำใหม่ที่ใช้ภาษาถิ่นปนอยู่ด้วย ทำให้ผู้อ่านนอกจากจะได้รับความรู้เกี่ยวกับคำในภาษาถิ่นแล้วยังเป็นการสอดแทรกวัฒนธรรมทางภาษาของถิ่นเหนือได้อย่างกลมกลืนอีกด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสร้างคำในนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาถิ่นเหนือพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับภาษาพูดในชีวิตประจำวัน เช่น งานของ Chaikiattitham (2014) ศึกษาโครงสร้างพยางค์คำซ้อนภาษาไทยกลาง-ล้านนา และงานของ Kaewkhieo (2008) ศึกษาเปรียบเทียบคำประสมภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาไทยถิ่นเหนือ ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคำภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในนวนิยายเท่าที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมมักพบแต่การสร้างคำในภาษาถิ่นอื่น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้การศึกษาการสร้างคำ

ในนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** นอกจากจะทำให้เห็นวิธีการสร้างคำภาษาไทยถิ่นเหนือที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้แล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ อีกด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการสร้างคำภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** ของ เนียรปาตี

กรอบที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่อง การสร้างคำ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Anchaleenukul (2020), Bandhumedha (1985), Sukhothai Thammathirat University (2005) และ Thai Language Institute (2006) มาประมวลเข้าเป็นกรอบในการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคำ มีวิธีการสร้างคำ 3 ประเภท ได้แก่ การประสมคำ การซ้อนคำ และการซ้ำคำ

1. การประสมคำ หมายถึง การนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีหน่วยคำแรกเป็นหน่วยคำหลักและหน่วยคำที่มักมาประสมด้วยมักเป็นหน่วยคำขยาย เมื่อนำมารวมกันแล้วจะเกิดเป็นคำใหม่ อาจมีความหมายใหม่หรืออาจมีเค้าความหมายเดิมก็ได้ เช่น คนบ้านนอก ปอยหลวง (งานฉลองใหญ่) ผ้าตุ๊ม (ผ้าคลุมไหล่, ผ้าเช็ดตัว) เป็นต้น

2. การซ้อนคำ งานวิจัยฉบับนี้จำแนกวิธีการซ้อนคำเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การซ้อนเพื่อความหมาย และการซ้อนเพื่อเสียง รายละเอียดดังนี้

2.1 การซ้อนเพื่อความหมาย หมายถึง การนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยหน่วยคำที่นำมาประกอบเข้าด้วยกันนั้น จะมีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงกันข้าม เช่น ตรอกซอย ฆ่าฟัน สูงต่ำดำขาว เป็นต้น จำแนกตามจำนวนหน่วยคำที่นำมาประกอบได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

2.1.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย 2 หน่วยคำ ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วยคำ คือ ส่วนประกอบของคำซ้อนแต่ละส่วนจะมี 1 หน่วยคำ เช่น เมินนาน (ช้า, นานมาก) ค่ำแลง (ค่ำ) เป็นต้น คำที่ได้เรียกว่า คำซ้อน

2.1.2 คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ส่วนประกอบของคำแต่ละส่วนจะมี 2 หน่วยคำ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ประเภทมีสัมผัส ประเภทซ้อนสลับ ประเภทคู่ซ้อนซ้ำ และประเภทคู่ซ้อนต่าง

2.1.3 คำซ้อนเพื่อความหมาย 6 หน่วยคำ ส่วนประกอบของคำแต่ละส่วนจะมี 3 หน่วยคำ เช่น อดตาหลับขับตานอน ขิงก็ราข่าก็แรง คดในข้องอในกระดูก เป็นต้น

2.2 การซ้อนเพื่อเสียง Bandhumedha (1985, p. 91) ได้กล่าวถึงคำซ้อนเพื่อเสียงว่า “เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระหรือไม่อิสระ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมุ่งที่เสียงเป็นสำคัญมากกว่าความหมาย” หน่วยคำที่นำมาประกอบเข้าด้วยกันนั้นอาจมีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกันและเสียงพยัญชนะตัวสะกดอาจเหมือนกันหรือต่างกันก็ได้ แต่ประสมด้วยเสียงสระต่างกันซ้อนกัน ความหมายของคำชนิดนี้อาจอยู่ที่ส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น จริงจัง หรืออยู่ที่ทุกส่วน เช่น งอแง โลเล คำซ้อนเพื่อเสียงมักมีจำนวนหน่วยคำเป็นจำนวนคู่

3. การซ้ำคำ หมายถึง การนำคำเดียวกันมากล่าวซ้ำกัน 2 ครั้ง ในการเขียนคำซ้ำมักจะใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนคำที่ซ้ำ คำที่เกิดใหม่อาจมีความหมายหนักขึ้นหรือเบาลง หรือความหมายเปลี่ยนไปก็ได้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำซ้ำประเภทไม่เปลี่ยนเสียง และคำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียง รายละเอียดดังนี้

3.1 คำซ้ำประเภทไม่เปลี่ยนเสียง หมายถึง การนำคำมากล่าวซ้ำโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงเสียง จะใช้ไม้ยมกแทนคำที่ซ้ำ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1.1 คำซ้ำไม่เปลี่ยนเสียง 2 พยางค์ หมายถึง การนำคำมาซ้ำกัน 2 ครั้ง โดยใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนคำที่ซ้ำ เช่น เด็ก ๆ ขาว ๆ ช้า ๆ ใกล้ ๆ เป็นต้น

3.1.2 คำซ้ำไม่เปลี่ยนเสียง 4 พยางค์ หมายถึง เกิดจากการนำคำซ้อนหรือกลุ่มคำ มาซ้ำกัน 2 ครั้ง และออกเสียงเหมือนเป็น 4 พยางค์ เพื่อขยายความให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทซ้อนซ้ำ และประเภทซ้ำกลุ่มคำ

3.2 คำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียง หมายถึง การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่พยางค์หน้า เพื่อบอกความหมายเน้นหนัก เช่น ด๊ำดำ ย้าวยาว เบื๊อเบื่อ เป็นต้น

สรุปการสร้างคำในภาษาไทยประกอบด้วยการนำหน่วยคำตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกันในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดเป็นคำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ รวมเป็น 3 ประเภท

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาการสร้างคำภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** ของ เนียรปาตี ฉบับปีพิมพ์ พ.ศ. 2561 พิมพ์ครั้งที่ 4 จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์แสงดาว จะศึกษาวิธีการสร้างคำ 3 ประเภท ได้แก่ การประสมคำ การซ้อนคำ และการซ้ำคำ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาการสร้างคำที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** จะศึกษาการสร้างคำทั้งภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยมาตรฐาน เพราะภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาย่อยของภาษาไทย จึงมีการใช้ปะปนกัน ดังที่ Wimonkasem (2006, p. 8) กล่าวถึงการใช้ภาษาถิ่นของคนเหนือว่า “...รับคำศัพท์ของภาษาไทยมาตรฐานไปใช้พูดจากันมากขึ้น เพียงแต่เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ให้เป็นภาษาไทยถิ่นเหนือเท่านั้น...”

2. คำศัพท์ภาษาถิ่นเหนืออ้างอิงคำแปลจากพจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. 2534

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาษาถิ่นเหนือ หมายถึง ภาษาที่มีใช้อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่มณฑลพายัพ ในนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** ของ เนียรปาตี

การสร้างคำ หมายถึง การนำหน่วยคำในภาษาถิ่นเหนือตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกันในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ได้แก่

คำประสม หมายถึง การนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อนำมารวมกันแล้วจะเกิดเป็นคำใหม่ อาจมีความหมายใหม่หรืออาจมีเค้าความหมายเดิมก็ได้

คำซ้อน หมายถึง การนำหน่วยคำอิสระหรือหน่วยคำไม่อิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การซ้อนเพื่อความหมาย และการซ้อนเพื่อเสียง

คำซ้ำ หมายถึง การนำคำเดียวกันมากล่าวซ้ำกัน 2 ครั้ง ในการเขียนคำซ้ำมักจะใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนคำที่ซ้ำ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำซ้ำประเภทไม่เปลี่ยนเสียง และคำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง**

1.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาถิ่นเหนือ

1.3 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างคำ

2. ขั้นทบทวนวรรณกรรม

2.1 ศึกษาข้อมูลที่รวบรวมในข้อที่ 1 อย่างละเอียด

2.2 นำข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างคำมาสร้างเป็นกรอบที่ใช้ในการศึกษา

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 อ่านนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** ของ เนียรปาตี อย่างละเอียด จากนั้นรวบรวมคำศัพท์ที่เกิดจากการสร้างคำที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้

3.2 นำคำศัพท์ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

3.3 อภิปรายผลและนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบวิธีการสร้างคำ 3 ประเภท เรียงลำดับวิธีการสร้างคำจากจำนวนมากไปหาจำนวนน้อย ได้แก่ คำประสมจำนวน 95 คำ คิดเป็นร้อยละ 41.67 คำซ้อน 94 คำ คิดเป็นร้อยละ 41.23 และคำซ้ำจำนวน 39 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.10 รวมทั้งหมดเป็น 228 คำ คิดเป็นร้อยละ 100 รายละเอียดดังนี้

1. คำประสม

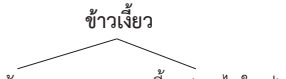
จากการศึกษานวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** พบคำประสมมากที่สุดจำนวน 95 คำ เมื่อประสมแล้วจัดอยู่ในหมวดต่างๆ ได้แก่ หมวดคำนาม หมวดคำกริยา และหมวดคำวิเศษณ์ ดังนี้

1.1 คำประสมหมวดคำนาม

เกิดจากการนำคำชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไป มาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้วจะอยู่ในหมวดคำนาม จากนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** พบจำนวนคำประสมหมวดคำนาม จำนวนทั้งหมด 74 คำ ดังนี้

1.1.1 คำนาม + คำนาม เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไป ซึ่งหน่วยคำที่นำมาประกอบอาจเป็นคำมูลหรือคำประสม มาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้วหน่วยคำหลักและหน่วยคำประกอบเป็นคำนามทั้งคู่ พบจำนวน 59 คำ จาก 74 คำ เช่น เก๊าไม้ (ต้นไม้) แก๋งแค (แกงแค) แก๋งจิ๊น (แกงเนื้อ) แก๋งหอย (แกงหอย) แก้วก๊อ (แก้วมณี, ทับทิม) ขนมจ๊อก (ขนมเทียน) ขนมเส้น (ขนมจีน)

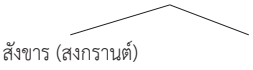
ตัวอย่างการวิเคราะห์ ข้าวเงี้ยว

(Sriprasert, 2018, p. 243)

วิเคราะห์ : คำว่า “ข้าวเงี้ยว” เป็นคำประสม 2 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระซึ่งเป็นคำนามทั้ง 2 หน่วยคำ มาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีส่วนหลักคือคำว่า “ข้าว” และส่วนขยายคือคำว่า “เงี้ยว” เมื่อประกอบกันแล้วจะได้ความหมายใหม่ หมายถึง อาหารชนิดหนึ่งของชาวไทใหญ่หรือชาวเงี้ยว ทำจากข้าวหุงสุกผสมกับเลือดหมูแล้วนำไปนึ่ง

1.1.2 คำนาม + คำกริยา เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไป ซึ่งหน่วยคำที่นำมาประกอบอาจเป็นคำมูลหรือคำประสม มาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้วหน่วยคำหลักเป็นคำนาม และหน่วยคำประกอบเป็นคำกริยา พบจำนวน 11 คำ จาก 74 คำ ได้แก่ ครัวหย้อง (เครื่องประดับ) คนเปียน (คนเพียรพยายาม) ช่างฟ้อน (นางรำ) ผ้าตุ๊ม (ผ้าคลุม, ผ้าเช็ดตัว) ป้อเลี้ยง (นายจ้างผู้ชาย) หมาว้อ (สุนัขบ้า) แม่เลี้ยง (นายจ้างผู้หญิง) สาวเคิ้น (หญิงที่มีอายุแล้วยังไม่ได้แต่งงาน) สังขารล่อง (วันสงกรานต์) โฮงเฮียน (โรงเรียน)
ตัวอย่างการวิเคราะห์ สังขารล่อง

(Sriprasert, 2018, p. 271)

วิเคราะห์ : คำว่า “สังขารล่อง” เป็นคำประสม 2 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 2 หน่วยคำ ซึ่งเป็นคำนามกับคำกริยามาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีส่วนหลักคือคำว่า “สังขาร” และส่วนขยายคือคำว่า “ล่อง” เมื่อประกอบกันแล้วจะได้ความหมายใหม่ หมายถึง เมื่อพระอาทิตย์ย้ายจากราศีมีนเข้าสู่ราศีเมษวันใดเรียกวันนั้นว่า วันสงกรานต์ล่องหรือวันมหาสงกรานต์ (Thailand Cultural Encyclopedia, 1999, p. 6724) (คำว่า “สังขาร” มาจากคำว่า “สงกรานต์” คนภาคเหนือจะออกเสียงควบกล้ำ “ก” [k-] กับ “ร” [r-] เป็นเสียง “ข” [kh-]) สอดคล้องกับ Na Nagara (2002, p. 187) ที่กล่าวว่า “ภาษาถิ่นล้านนาพยัญชนะที่ 1 ควบกับ ร กลายเป็นพยัญชนะหลักที่ 2 ในวรรคเดียวกัน เช่น กราบ เป็น ขาบ เวลาเขียนอักษรโรมัน ก [k-] ข [kh-] คือ ก + ฮ นั่นเอง ฉะนั้น เมื่อล้านนาออกเสียง ก + ร เป็น ก + ฮ หรือ [kh-] จึงเป็น ข ไปนั่นเอง”

1.1.3 คำนาม + คำวิเศษณ์ เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไป ซึ่งหน่วยคำที่นำมาประกอบอาจเป็นคำมูลหรือคำประสม มาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้วหน่วยคำหลักเป็นคำนาม และหน่วยคำประกอบเป็นคำวิเศษณ์ พบจำนวน 3 คำ จาก 74 คำ ได้แก่ ปี๋เก่า (ปีเก่า) ปี๋ใหม่ (ปีใหม่) ละอ่อนวานซืน (ผู้ที่ผ่านประสบการณ์มาน้อย หรือผู้ที่มีอายุน้อย/เกิดทีหลังมาไม่นาน)

ตัวอย่างการวิเคราะห์ ละอ่อนวานซืน

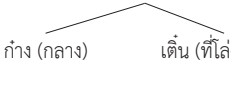

(Sriprasert, 2018, p. 82)

วิเคราะห์ : คำว่า “ละอ่อนวานซืน” เป็นคำประสม 3 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 3 หน่วยคำ โดยหน่วยคำแรกเป็นคำมูล ส่วน 2 หน่วยคำหลังเป็นคำประสม ซึ่งเป็นคำนามกับคำวิเศษณ์มาประกอบเข้าด้วยกัน ส่วนหลักคือคำว่า “ละอ่อน” เป็นคำมูล และส่วนขยายคือคำว่า “วานซืน” เป็นคำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ โดยใช้แนวเทียบจากคำว่า เมื่อวานซืน วันก่อนวันนี้ไป 2 วัน เมื่อประกอบกันแล้วจะได้ความหมายใหม่ หมายถึง ผู้ที่ผ่านประสบการณ์มาน้อย หรือผู้ที่มีอายุน้อย/เกิดทีหลังมาไม่นาน

1.1.4 คำวิเศษณ์ + คำนาม เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้ว หน่วยคำหลักเป็นคำวิเศษณ์ และหน่วยคำประกอบเป็นคำนาม พบจำนวน 1 คำ จาก 74 คำ ได้แก่ กำเติ๋น

ตัวอย่างการวิเคราะห์ กำเติ๋น

(Sriprasert, 2018, p. 259)

วิเคราะห์ : คำว่า “กำเติ๋น” เป็นคำประสม 2 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 2 หน่วยคำ ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์กับคำนามมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีส่วนหลักคือคำว่า “กำ” และส่วนขยายคือคำว่า “เติ๋น” เมื่อประกอบกันแล้วจะมีเค้าความหมายเดิม หมายถึง ห้องโถงหรือส่วนที่ยื่นออกมานอกบ้านหรือกลางชานบ้าน สามารถเป็นได้ทั้งที่นั่งเล่น นอนเล่น หรือที่รับประทานอาหารของคนเหนือ

1.2 คำประสมหมวดคำกริยา

เกิดจากการนำคำชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้วจะอยู่ในหมวดคำกริยา จากนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** พบจำนวนคำประสมหมวดคำกริยา จำนวน 15 คำ ดังนี้

1.2.1 คำนาม + คำกริยา เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้ว หน่วยคำหลักเป็นคำนาม และหน่วยคำประกอบเป็นคำกริยา พบจำนวน 1 คำ จาก 15 คำ ได้แก่ อกแตกต่าย

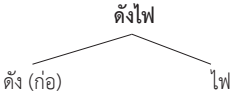
ตัวอย่างการวิเคราะห์ อกแตกต๋าย

(Sriprasert, 2018, p. 198)

วิเคราะห์ : คำว่า “อกแตกต๋าย” เป็นคำประสม 3 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 3 หน่วยคำ ซึ่งเป็นคำนามกับคำกริยามาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีส่วนหลักคือคำว่า “อก” และส่วนขยายคือคำว่า “แตกต๋าย” เมื่อประกอบกันแล้วจะได้ความหมายใหม่ หมายถึง อาการของคนที่เก็บความรู้สึกอัดอั้นตันใจจนทนไม่ไหว

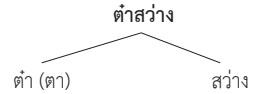
1.2.2 คำกริยา + คำนาม เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้ว หน่วยคำหลักเป็นคำกริยา และหน่วยคำประกอบเป็นคำนาม พบจำนวน 10 คำ จาก 15 คำ ได้แก่ กุมข้าว (บิณฑบาต) ดักปาก (ไม่ให้พูด) ดังไฟ (ก่อไฟ) ตวยใจ๋ (ตามใจ) ปึ๊กบ้าน (กลับบ้าน) ปุดตื๋น (ขาดทุน) เปิงใจ๋ (พอใจ) ยะก๋าน (ทำงาน) ลงเฮือน (แต่งงาน) ฮองตีน (รับใช้)
ตัวอย่างการวิเคราะห์ ดังไฟ

(Sriprasert, 2018, p. 551)

วิเคราะห์ : คำว่า “ดังไฟ” เป็นคำประสม 2 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 2 หน่วยคำ ซึ่งเป็นคำกริยากับคำนามมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีส่วนหลักคือคำว่า “ดัง” และส่วนขยายคือคำว่า “ไฟ” เมื่อประกอบกันแล้วจะมีเค้าความหมายเดิม หมายถึง ก่อไฟ (Rungrueangsri, 1991, p. 248)

1.2.3 คำนาม + คำวิเศษณ์ เกิดจากการนำหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้ว หน่วยคำหลักเป็นคำนาม และหน่วยคำประกอบเป็นคำวิเศษณ์ พบจำนวน 4 คำ จาก 15 คำ ได้แก่ ใจ๋อ่อน (ใจอ่อน) ต๋ำสว่าง (ตาสว่าง) ตั๋วเย็น (ตัวเย็น) ตั๋วฮ้อน (ตัวร้อน)
ตัวอย่างการวิเคราะห์ ต๋ำสว่าง

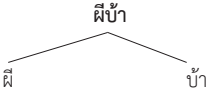
(Sriprasert, 2018, p. 264)

วิเคราะห์ : คำว่า “ต๋ำสว่าง” เป็นคำประสม 2 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 2 หน่วยคำ ซึ่งเป็นคำนามกับคำวิเศษณ์มาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีส่วนหลักคือคำว่า “ต๋ำ” และส่วนขยายคือคำว่า “สว่าง” เมื่อประกอบกันแล้วจะได้ความหมายใหม่ หมายถึง เข้าใจแล้วว่าอะไรผิดอะไรถูก

1.3 คำประสมหมวดคำวิเศษณ์

เกิดจากการนำคำชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไป มาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อประกอบแล้วจะอยู่ในหมวดคำวิเศษณ์ พบจำนวน 6 คำ ได้แก่ ขี้คร้าน (ขี้เกียจ) จ๊าดง่าว (โง่มาก) จ๊าดหมา (เลว, ชั่ว) หน้าง่าว (หน้าโง่) ผีบ้า เมื่องาย (เมื่อเช้า)

ตัวอย่างการวิเคราะห์ ผีบ้า

(Sriprasert, 2018, p. 194)

วิเคราะห์ : คำว่า “ผีบ้า” เป็นคำประสม 2 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 2 หน่วยคำ ซึ่งเป็นคำนามกับคำวิเศษณ์มาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีส่วนหลักคือคำว่า “ผี” และส่วนขยายคือคำว่า “บ้า” เมื่อประกอบกันแล้วจะได้ความหมายใหม่ หมายถึง เสียสติ, พฤติกรรมผิดประหลาดจากคนทั่วไป (Rungrueangsri, 1991, p. 471)

2. คำซ้อน

งานวิจัยฉบับนี้จำแนกวิธีการซ้อนคำเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การซ้อนเพื่อความหมาย และการซ้อนเพื่อเสียง พบจำนวนทั้งหมด 94 คำ รายละเอียดดังนี้

2.1 การซ้อนเพื่อความหมาย

จากนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** พบจำนวนคำซ้อนเพื่อความหมายจำนวนทั้งหมด 86 คำ จำแนกตามจำนวนหน่วยคำที่นำมาประกอบได้ 3 ลักษณะ รายละเอียดดังนี้

2.1.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย 2 หน่วยคำ ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วย คือ ส่วนประกอบของคำซ้อนแต่ละส่วนจะมี 1 หน่วยคำ พบจำนวนคำซ้อน 2 หน่วยคำ จำนวนทั้งหมด 14 คำ จาก 86 คำ ได้แก่ ขึ้นล่อง แข็งแฮง ค่ำแลง เซาะหา ปุดขาด ผิวพรรณ ผมเผ้า เมินนาน (ช้า, ยาวนาน) ล้ำเหลือ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ เมินนาน

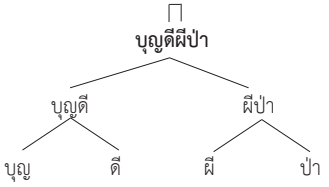
(Sriprasert, 2018, p. 139)

วิเคราะห์ : คำว่า “เมินนาน” เป็นคำซ้อน 2 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 2 หน่วยคำที่มีความหมายเหมือนกันมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยความหมายจะอยู่ที่ทั้งสองหน่วย หมายถึง ช้า, ยาวนาน (Rungrueangsri, 1991, p. 559)

2.1.2 คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประกอบด้วย 4 หน่วยคำ โดยแต่ละส่วนจะประกอบด้วย 2 หน่วยคำ อาจมีบางส่วนที่นำคำประสมมาซ้อนด้วย พบจำนวนคำซ้อน 4 หน่วยคำ จำนวนทั้งหมด 71 คำ จาก 86 คำ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

2.1.2.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประเภทมีสัมผัสตรงกลางระหว่างส่วนประกอบมักจะมีเสียงคล้องจองระหว่างหน่วยคำที่ 2 กับหน่วยคำที่ 3 พบจำนวน 5 คำ จาก 71 คำ ได้แก่ โคตรวงศ์พงศา บุญดีผีป่า บุญปาวาสนาส่ง เป้งปาอาศัย ส่วยสาอากร

ตัวอย่างการวิเคราะห์ บุญดีผีป่า

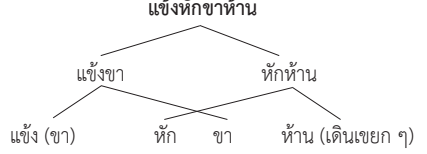

(Sriprasert, 2018, p. 148)

วิเคราะห์ : คำว่า “บุญดีผีป่า” เป็นคำซ้อน 4 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 4 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน มีเสียงคล้องจองระหว่างหน่วยคำที่ 2 กับหน่วยคำที่ 3 คือคำว่า “ดี” และคำว่า “ผี” โดยคำที่นำมาซ้อนมีลักษณะเป็นคำประสม 2 คำ คือคำว่า “บุญดี” หมายถึง กรรมดี และคำว่า “ผีป่า” หมายถึง ผีเจ้าป่า เจ้าเขา ซึ่งคำประสม 2 คำนี้มีความหมายใกล้เคียงกัน โดยความหมายจะอยู่ที่ทุกส่วน หมายถึง ทำดีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็จะคุ้มครอง

2.1.2.2 คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประเภทซ้อนสลับ เป็นคำซ้อน 2 หน่วยคำมาซ้อนกัน 2 คู่ โดยหน่วยคำแรกและหน่วยคำหลังของแต่ละคู่จะมีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงกันข้ามเป็นคู่ ๆ สลับกัน พบจำนวน 5 คำ จาก 71 คำ ได้แก่ แข้งหักขาห้าน ปะหน้าเจอตำ ผิดเหล่าแผกพันธุ์ อบกายอุ่นใจ ฮ่างแค้วแอวอ่อน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ แข้งหักขาห้าน

(Sriprasert, 2018, p. 228)

วิเคราะห์ : คำว่า “แข้งหักขาห้าน” เป็นคำซ้อน 4 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 4 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน มีคำซ้อน 2 คำ คือคำว่า “แข้งขา” (ความหมายเหมือนกัน) และคำว่า “หักห้าน” (ความหมายใกล้เคียงกัน) ซึ่งแต่ละคำจะนำมาซ้อนสลับกัน โดยความหมายจะอยู่ที่ทุกส่วน หมายถึง ขาหัก

2.1.2.3 คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประเภทคู่ซ้อนซ้ำ คำแรกของแต่ละคู่จะเป็นคำเดียวกัน ส่วนคำหลังจะมีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกัน พบจำนวนทั้งหมด 51 คำ จาก 71 คำ เช่น (ใจ๋บ่อยู่) กับเนื้อกับตั๋ว ก็เจ็บก็ไข้ คนงานคนม่าน คนซื้อคนจ่าย จะดีจะงาม จะเดินจะเหิน จ๊าดหมาจ๊าดง่าว เจ็บเนื้อเจ็บตั๋ว โดนจุ๊โดนหลอก เมื่อยเนื้อเมื่อยตั๋ว

ตัวอย่างการวิเคราะห์ โดนจุ๊โดนหลอก

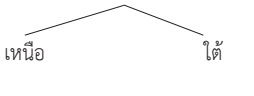

(Sriprasert, 2018, p. 342)

วิเคราะห์ : คำว่า “โดนจุ๊โดนหลอก” เป็นคำซ้อน 4 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 4 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน มีคำซ้อนคือคำว่า “จุ๊หลอก” ที่มีความหมายเหมือนกัน และคำว่า “โดน” เป็นคำที่นำมาซ้ำระหว่างคำซ้อน โดยความหมายจะอยู่ที่ทุกส่วน หมายถึง โดนหลอก

2.1.2.4 คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประเภทคู่ซ้อนต่าง คำแรกของแต่ละคู่จะเป็นคำเดียวกัน แต่คำหลังจะมีความหมายตรงกันข้าม พบจำนวน 10 คำ จาก 71 คำ ได้แก่ ก๋ายไปก๋ายมา คนหนุ่มคนแก่ เงินใช้เงินเก็บ จะขึ้นจะลง จะดีจะชั่ว จะเป็นจะต๋าย เดือนแจ้งเดือนดับ ผ่อเหนือผ่อใต้ ห้อมหน้าห้อมหลัง ฮู้เหนือฮู้ใต้

ตัวอย่างการวิเคราะห์ ผ่อเหนือผ่อใต้

(Sriprasert, 2018, p. 271)

วิเคราะห์ : คำว่า “ผ่อเหนือผ่อใต้” เป็นคำซ้อน 4 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 4 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน มีคำซ้อน คือคำว่า “เหนือใต้” ที่มีความหมายตรงข้ามกัน และคำว่า “ผ่อ” หมายถึง ดู เป็นคำที่นำมาซ้ำระหว่างคำซ้อน โดยความหมายจะอยู่ที่ทุกส่วน หมายถึง ดูทิศทาง, ดูหนทาง

2.1.3 คำซ้อนเพื่อความหมาย 6 หน่วยคำ ประกอบด้วย 6 หน่วยคำ แต่ละส่วนจะมี 3 หน่วยคำ จากนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** พบจำนวนคำซ้อน 6 หน่วยคำ จำนวน 1 คำ จาก 71 คำ ได้แก่ บ่เคยฮู้บ่เคยหัน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ บ่เคยฮู้บ่เคยหัน

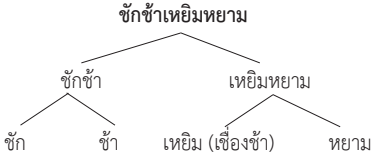
(Sriprasert, 2018, p.197)

วิเคราะห์ : คำว่า “บ่เคยฮู้บ่เคยหัน” เป็นคำซ้อน 6 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระทั้ง 6 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน มีคำซ้อนคือคำว่า “ฮู้หัน” หมายถึง รู้เห็น เป็นคำซ้อนที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และคำว่า “บ่เคย”หมายถึง ไม่เคย เป็นคำที่นำมาซ้ำระหว่างคำซ้อน โดยความหมายจะอยู่ที่ทุกส่วน หมายถึง ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น

2.2 การซ้อนเพื่อเสียง

จากนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** พบจำนวนคำซ้อนเพื่อเสียงจำนวน 8 คำ ได้แก่ ชักช้าเหยิมหยาม คนดีคนดัก บ่กงบ่กิ๋น แม่หญ้าแม่ญิง ยะยากยะเย็น ละอ่อนละเอิ่น วันหน้าวันต๋ำ ฮู้จักมักจี่

ตัวอย่างการวิเคราะห์ ชักช้าเหยิมหยาม

(Sriprasert, 2018, p. 261)

วิเคราะห์ : คำว่า “ชักช้าเหยิมหยาม” เป็นคำซ้อน 4 หน่วยคำ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระ 2 หน่วยคำและหน่วยคำไม่อิสระ 2 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยมีคำซ้อนเพื่อเสียงคือคำว่า “ชักช้า” และคำว่า “เหยิมหยาม” นำมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยความหมายจะอยู่ที่ทั้งสองส่วน หมายถึง ช้า

3. คำซ้ำ

จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำซ้ำประเภทไม่เปลี่ยนเสียง และคำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียง พบจำนวนทั้งหมด 39 คำ รายละเอียดดังนี้

3.1 คำซ้ำประเภทไม่เปลี่ยนเสียง

จากนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** พบจำนวนคำซ้ำประเภทไม่เปลี่ยนเสียงจำนวนทั้งหมด 36 คำ ซึ่งจำแนกตามจำนวนของหน่วยคำที่นำมาประกอบได้ 2 ประเภท ดังนี้

3.1.1 คำซ้ำไม่เปลี่ยนเสียง 2 พยางค์ การนำคำมากล่าวซ้ำโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงเสียง จะใช้ไม้ยมกแทนส่วนที่ซ้ำ พบจำนวนคำซ้ำ 2 พยางค์ จำนวนทั้งหมด 28 คำ จาก 36 คำ เช่น กิ๋น ๆ, ก้อย ๆ (เบา ๆ), ใกล้ ๆ, ไกล ๆ, ขาด ๆ, ขวาย ๆ (สาย ๆ), งาม ๆ, ง่าย ๆ, โง้ง ๆ (โค้ง ๆ)

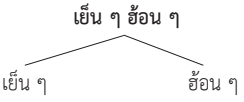
ตัวอย่างการวิเคราะห์ ก้อย ๆ (Sriprasert, 2018, p. 271)

วิเคราะห์ : คำว่า “ก้อย ๆ” หมายถึง ค่อย ๆ /เบา ๆ เป็นคำซ้ำ 2 พยางค์ โดยใช้เครื่องหมายไม้ยมกมาแทนหน่วยคำหลัง

3.1.2 คำซ้ำไม่เปลี่ยนเสียง 4 พยางค์ เกิดจากการนำคำซ้อนหรือกลุ่มคำ มาซ้ำกัน 2 ครั้ง ออกเสียงเหมือนเป็น 4 พยางค์ เพื่อขยายความให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น พบจำนวนคำซ้ำ 4 พยางค์ จำนวน 8 คำ จาก 36 คำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1.2.1 ประเภทซ้อนซ้ำ คือ การนำคำซ้อนมากล่าวซ้ำ พบจำนวน 3 คำ จาก 8 คำ ได้แก่ บีบ ๆ นวด ๆ, เย็น ๆ ฮ้อน ๆ, หลบ ๆ ซ่อน ๆ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ เย็น ๆ ฮ้อน ๆ

(Sriprasert, 2018, p. 234)

วิเคราะห์ : คำว่า “เย็น ๆ ฮ้อน ๆ” หมายถึง เย็น ๆ ร้อน ๆ เป็นคำซ้ำ 4 พยางค์ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระ 2 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งคำที่นำมาประกอบเป็นคำซ้อนคือคำว่า “เย็นฮ้อน” ที่มีความหมายตรงข้ามกัน และนำมาซ้ำโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก เพื่อบอกความหมายเบาลง

3.1.2.2 ประเภทซ้ำกลุ่มคำ คือ การนำกลุ่มคำมากล่าวซ้ำ พบจำนวน 5 คำ จาก 8 คำ ได้แก่ แต๊กา แต๊กา, บ่ใช่ ๆ, บ่เอา บ่เอา, ไปเนาะ ไปเนาะ, พอละ ๆ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ บ่ใช่ ๆ (Sriprasert, 2018, p. 201)

วิเคราะห์ : คำว่า “บ่ใช่ ๆ” หมายถึง ไม่ใช่ เป็นคำซ้ำ 4 พยางค์ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระ 2 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน และนำมาซ้ำโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก

3.2 คำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียง

การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่พยางค์หน้า เพื่อบอกความหมายเน้นหนัก จากนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** พบคำซ้ำประเภทเปลี่ยนเสียงจำนวน 3 คำ จาก 39 คำ ได้แก่ ง้ามงาม ล้ำลำ ฮ้อมหอม

ตัวอย่างการวิเคราะห์ ล้ำลำ (Sriprasert, 2018, p. 152)

วิเคราะห์ : คำว่า “ล้ำลำ” หมายถึง อร่อยมาก ๆ เป็นคำซ้ำ 2 พยางค์ ที่เกิดจากหน่วยคำอิสระ 2 หน่วยคำมาประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งคำว่า “ล้ำลำ” เป็นการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์จากเสียงสามัญเป็นเสียงตรี เพื่อบอกความหมายเน้นหนัก

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาการสร้างคำในนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** ของ เนียรปาตี พบการสร้างคำ 3 ประเภท โดยจัดเรียงลำดับจากจำนวนมากไปหาจำนวนน้อย ได้แก่ คำประสมจำนวน 95 คำ (คิดเป็นร้อยละ 41.67) คำซ้อนจำนวน 94 คำ (คิดเป็นร้อยละ 41.23) และคำซ้ำจำนวน 39 คำ (คิดเป็นร้อยละ 17.10) รวมทั้งหมด 228 คำ (คิดเป็นร้อยละ 100) ซึ่งหน่วยคำที่นำมาประกอบเป็นคำประสม คำซ้อน และคำซ้ำนั้นมีตั้งแต่ 2 หน่วยคำจนถึง 6 หน่วยคำ ทั้งนี้คำที่นำมาประกอบมีทั้งภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นเหนือ แต่ส่วนใหญ่มักเป็นภาษาไทยถิ่นเหนือ ดังสรุปตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปการปรากฏของการสร้างคำในนวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** ของ เนียรปาตี

ประเภทและลักษณะการสร้างคำ	จำนวน	ร้อยละ
คำประสม		
คำประสมหมวดคำนาม	74	77.89
คำประสมหมวดคำกริยา	15	15.79
คำประสมหมวดคำวิเศษณ์	6	6.32
รวม	**95**	**100**
คำซ้อน		
คำซ้อนเพื่อความหมาย 2 หน่วยคำ	14	14.89
คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประเภทมีสัมผัส	5	5.32
คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประเภทซ้อนสลับ	5	5.32
คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประเภทคู่ซ้อนซ้ำ	51	54.26
คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 หน่วยคำ ประเภทคู่ซ้อนต่าง	10	10.64
คำซ้อนเพื่อความหมาย 6 หน่วยคำ	1	1.06
คำซ้อนเพื่อเสียง	8	8.51
รวม	**94**	**100**
คำซ้ำ		
คำซ้ำไม่เปลี่ยนเสียง 2 พยางค์	28	71.79
คำซ้ำไม่เปลี่ยนเสียง 4 พยางค์ ประเภทซ้อนซ้ำ	3	7.69
คำซ้ำไม่เปลี่ยนเสียง 4 พยางค์ ประเภทซ้ำกลุ่มคำ	5	12.63
คำซ้ำเปลี่ยนเสียง	3	7.96
รวม	**39**	**100**

จากตารางที่ 1 การที่พบคำประสมมากที่สุดอาจเป็นเพราะเป็นคำที่ทำให้เกิดความหมายใหม่ซึ่งสามารถสื่อถึงความคิดหรือสิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้เป็นอย่างดี ดังที่ Singnoi (2005, p. 148) ได้กล่าวว่า “การประสมคำทำให้เห็นถึงธรรมชาติหรือลักษณะที่แท้จริงของภาษาในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งอันมีความเกี่ยวพันโยงใยไปถึงวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ในสังคมเดียวกันอีกด้วย ไม่ได้เป็นแค่เพียงสื่อของความคิดเท่านั้น” ส่วนคำซ้อน พบเป็นอันดับสองและคำส่วนใหญ่ที่นำมาซ้อนมักเป็นคำภาษาถิ่นเหนือเพื่อสื่อความหมายของคำหลักให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Pankhueankhat (2009, p. 184) ที่กล่าวว่า “คำประสม และคำซ้อนบางคำ คำหลักเป็นภาษาไทยกลาง คำหลังอาจเป็นภาษาถิ่นใดก็ได้” ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าคำซ้อนเพื่อความหมายอาจนำคำประสมมาซ้อนกันก็ได้ โดยคำซ้อนบางประเภทมีโครงสร้างซ้อนสลับ แต่บางทีก็มีสัมผัสกลางเพราะเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของภาษาไทยที่มักชอบเสียงสัมผัสคล้องจอง ดังที่ Phisetsakonkit (1990, p. 39) ได้กล่าวว่า “ภาษาไทยมีคำคล้องจองอยู่เป็นอันมาก ถ้าอยู่ตามลำพัง อาจเข้าใจไม่ชัดเจนหรือเข้าใจผิดได้ ถ้าเอาคำที่มีความหมายอย่างเดียวกันซ้อนกำกับไว้ก็จะทำให้ความหมายชัดเจนไม่เข้าใจผิดพลาดไป” ส่วนคำซ้ำพบน้อยที่สุด ชนิดของคำที่มักนำมาซ้ำส่วนใหญ่มักเป็นคำวิเศษณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่าการสร้างคำใหม่ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือในบทสนทนาของตัวละครใน นวนิยายเรื่อง **กลิ่นกาสะลอง** นอกจากจะทำให้นวนิยายมีความสมจริงทำให้ผู้อ่านเข้าถึงอารมณ์ของตัวละครได้ดียิ่งขึ้นแล้วยังทำให้เข้าถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamphang (2009, p. 46) ที่กล่าวถึงการนำภาษาถิ่นมาใช้ในบทสนทนาของตัวละครในนวนิยายเรื่อง

คำอ้าย ของ ยงค์ ยโสธร ที่มีการดำเนินเรื่องอยู่ในถิ่นอีสาน ว่า “...เพื่อให้ได้บรรยากาศของความเป็นพื้นบ้าน... ทำให้เนื้อเรื่องมีเสน่ห์และมีชีวิตชีวาด้วยภาษาอันมีรสชาติและบรรยากาศท้องถิ่น...” ทั้งยังสอดคล้องกับ Bamrungthai (1999, p. 151) ที่กล่าวว่า “...บทสนทนาจะให้ความรู้สึกว่าตัวละครมีชีวิตชีวา มีการพูดการเจรจาเช่นเดียวกับคนทั่ว ๆ ไป และที่สำคัญคือทำให้ผู้อ่านมีความใกล้ชิดผูกพันกับตัวละคร ซึ่งผู้อ่านได้มีส่วนรับรู้รับฟังการพูดคุยของตัวละคร ประหนึ่งว่าได้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ของเรื่องด้วย” นอกจากนี้ยังสะท้อนอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของล้านนาได้เป็นอย่างดีด้วย ดังที่ Sawaddikun, et al (2018, p. 6) ได้กล่าวถึงภาษาถิ่นกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมว่า “ภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ และเป็นเครื่องแสดงวัฒนธรรมส่วนอื่น ๆ ของมนุษย์อีกด้วย เราจึงสามารถศึกษาวัฒนธรรมตลอดจนเอกลักษณ์ของชนชาติต่าง ๆ ได้จากการศึกษาภาษาของชนชาตินั้น ๆ” ซึ่งสอดคล้องกับเจตนาของเนียรปาตี ผู้แต่งนวนิยายเรื่องนี้ ที่กล่าวว่า “อยากบอกเล่าวัฒนธรรมทางภาคเหนือ...” (Natchaphon, 2019, June 24)

References

Anchaleenukul, S. (2020). **Thai Word System.** (6th ed.) Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)

Bamrungthai, W. (1999). **The Science of Novels**. Phitsanulok: Naresuan University. (In Thai)

Bandhumedha, B. (1985). **Structure of Thai** (6th ed.) Bangkok: King-Chan. (In Thai)

Boondham, K. (2019, August 25). **Klin Kasalong drives sales of Teen-jok Sarongs until the new year. Help promote the income of local people.** CNN. https://m.pantip.com. (In Thai)

Chaikiattitham, R. (2014). Structures of Synonymous Compounds in Central Thai and lanna Thai. **Humanities and Social Sciences Journal,** 5-18. (In Thai)

Jirananthanaporn, S. (1998). **Tai dialectology.** Phitsanulok: Naresuan University. (In Thai)

Junsawang and Chaikiattitham. (2023). A Comparison of Compound Words in Northern Thai Dialect and Lao Language. **Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn, 18** (1), 79-87. (In Thai)

Kamphang, B. (2009). **A study of the literary value of the novel Kham-Ai by Yong Yasothon.** [Master’s thesis]. Naresuan University. (In Thai)

Kaewkhieo, Y. (2008). **A Comparative Study of Compound Words in Standard Thai and Northern Thai Dialect.** [Master’s thesis]. Kasetsart University. (In Thai)

Na Nagara, P. (2002). Thai Dialects and Inscriptions. **The Journal of the Royal Institute of Thailand, 27** (1), 186-196. (In Thai)

Natchaphon, B. (2019, June 24). **The writer's path " Nianrapati", Pisit Sriprasert, owner of the novel, Klin Kasalong.** CNN. https://www.sanook.com/campus/1395981. (In Thai)

Pankhueankhat, R. (1988). **Thai dialectology** (2nd ed.) Nakhonpathom: Research Institute for Languages and Cultures, Mahidol University. (In Thai)

Pankhueankhat, R. (2009). **Thai Linguistics.** Bangkok: Fast Book. (In Thai)

Phisetsakonkit, S. (1990). **Dialect in Synonymous Compound** (2nd ed.) Bangkok: RungSilp. (In Thai)

Rungrueangsri, U. (1991). **Photchananukrom Lanna-Thai chabap Maefa Luang.** Bangkok: Amarin Printing Group. (In Thai)

Sawaddikun, S. (2018). **A comparison of Thai language of Southern Thai language in Thungyai Nakhon Si Thammarat Province.** (Project Report). Rajamangala University of Technology Srivijaya. (In Thai)

Singnoi, A. (2005). **Compound Noun: The Science of Thai Word-formation.** Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)

Sukhothai Thammathirat University. (2005) **Thai 3** (12th ed.). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University. (In Thai)

Sriprasert, P. (2018). **Klin-kasalong** (4th ed.) Bangkok: Saengdao Press. (In Thai)

Thailand Cultural Encyclopedia Foundation of Siam Commercial Bank. (1999). **Thailand Cultural Encyclopedia North.** Bangkok: Siam Press Management (In Thai)

Thai Language Institute, Ministry of Education. (2006). **Thai Reference Books, Thai Language Norms, Volume 2.** Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (In Thai)

Wimonkasem, K. (2006). **Northern Thai Dialect** (2nd ed.) Nakhonpathom: Silpakorn University Press. (In Thai)